

יהודי הוא המחט

יהודי שמתבונן בחוטי הציצית נזכר שהמצוות נועדו לחבר ולהתקשר עם הקב"ה. ואיזה מסר אנו לומדים מהמחט?

למה ציצית

"סאברעס" או "צבר" כן קוראים לאלו שנולדו בישראל. מאיפה באמת מגיע השם הזה? מדובר בשם של פרי שגדל בישראל, מלא קוצים דוקרניים מבחוץ אבל רך ומתוק מבפנים. כך, יהיה מי שיאמר, גם הישראלים הם דוקרניים מבחוץ אבל בפנים הם רכים ומתוקים!

לעומתם ישנם כאלו שיאמרו שהדברים נכונים לא רק בקשר לישראלים אלא על יהודים באופן כללי, שביחס לאנשים אחרים, יהודים הם חריפים וקוצניים יותר. מדוע זה כך?

בפרשתנו אנו לומדים על מצות ציצית, בגד שיש לו ארבע כנפות חייב בציצית, מהו הטעם למצוות ציצית? כולנו מכירים את הפרשה השלישית של קריאת שמע: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'" ע"י שאנחנו מביטים בציצית ניזכר בכל המצוות כולם.

מתעוררת א"כ השאלה כיצד יש בכוחה של מצות ציצית להזכיר לנו את כל המצוות יותר מכל מצוה אחרת?

יש הסבר אחד מפורסם שמובא ברש"י (מנחות מ"ג, ב): הגימטריא של המילה ציצית יוצאת 600, וביחד עם שמונה חוטים וה' קשרים של הציצית התוצאה היא: 613 שזה מזכיר לנו כמובן את שש-מאות ושלוש עשרה (תרי"ג) המצוות.

אבל לפי ההסבר הזה, כדי שהציצית תזכיר לאדם על המצוות, הוא צריך להיות תלמיד חכם גדול! ראשית כל עליו לדעת את השפה העברית, בנוסף

לזה הוא צריך לדעת את "סוד" הגימטריא שכל אות מסמלת מספר, ובנוסף לזה הוא צריך לדעת שיש שמונה חוטים ועוד חמש קשרים וכו' [?] קצת קשה לומר שזהו הפירוש הפשוט של "וראיתם אותו וזכרתם" שמשמעותו שבשעה שרואים את הציצית נזכרים מיד בכל המצוות.

רש"י מביא בדבריו פירוש נוסף: "ציצית על שם וראיתם אותו כמו מציץ מן החרכים" (במדבר ט"ו, ל"ח). המילה ציצית נגזרת מהלשון "מציץ מן החרכים" שהקב"ה מציץ על היהודי תמיד, הרי שהשם עצמו "ציצית" מזכירה ליהודי על קיומו של הקב"ה וממילא על כל המצוות שהם רצונו של הבורא. אולם גם בשביל זה צריך להיות חצי תלמיד חכם [?]

ישנו עוד הסבר בגמרא במנחות שם, שבזמן שבית המקדש היה קיים, חוט אחד מהציצית היה צבוע בצבע תכלת, ועל זה הגמרא אומרת "שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד", "ומכח התכלת מזכיר היושב על הכסא" (רש"י). כלומר, שהתכלת מזכיר לנו על השמים וזה מזכיר לנו "על היושב בשמים" על הקב"ה. אבל מה לעשות שכבר אלפיים שנה שאין לנו תכלת! [?]

ישנו הסבר נוסף שמובא בשוע"ר (הל' ציצית סימן כ"ד, א): "כאדם המזהיר לחבירו על ענין אחד שקושר קשר באזורו כדי שיזכרנו". אנשים נוהגים לפעמים לקשור קשר בחגורה או באיזה שהוא בגד כדי שזה יזכיר להם משהו [?] כך גם אנו קושרים "חמש קשרים כנגד ה' חומשי תורה וד' כנפות כדי שלכל צד שיפנה יזכור המצוות".

בוודאי ללא ספק שכל ההסברים הללו נכונים ואמיתיים, אבל עדיין הם קשים ומורכבים לבן חמש למקרא שלומד בפשטות את דברי הפסוק "וראיתם אותו וזכרתם" שהכוונה היא בצורה ברורה ובאופן כזה שכאשר מסתכלים על הציצית נזכרים מיד בכל מצוות התורה.

צוותא וחיבור

כשאדם מסתכל על הציצית מה הוא רואה? חוטים! מהו למעשה תפקידו

של החוט? כל ענינו של חוט הוא לקשור שני דברים נפרדים שהחוט תופר ומחבר אותם. עכשיו נעבור למצוות: מה פירוש המילה "מצוה"? אם נשאל אדם ממוצע ברחוב הוא יאמר לנו בוודאי שמצווה היא מעשה טוב, כגון לעזור לאשה זקנה לעבור את הכביש או לתרום צדקה וכדומה.

אבל ישנם מצוות שהם לאו דווקא נכנסים לקטגוריה הזאת, כגון מצות ברית מילה שהיא לאו דוקא "מעשה טוב", תשאל את התינוק ותראה לברך על הלולב זה מצוה אבל אין כאן לכאורה שום מעשה טוב, לא עושים כאן טובה לשום אדם אחר. כמו-כן לאכול מצה בפסח זוהי מצוה אבל האם זה נכלל בגדר "מעשה טוב"? ועוד כהנה וכהנה מצוות רבות.

מבואר בחסידות שמצווה היא מלשון "צוותא וחיבור" דהיינו שבאמצעות המצווה מתקשרים ומתחברים עם הבורא הבלתי מוגבל; האדם שמקיים את המצווה מקשר ומחבר בין הקב"ה והעולם. למשל, כשאדם מניח מזוזה בפתח ביתו הוא מקשר את הבית עם הקב"ה, כשילד אומר ברכה על האוכל הוא מקשר את האוכל לה', דהיינו הוא מכיר בזה שהאוכל שייך לבורא העולם, שהוא זה שיצר את זה ונותן לו לאכול. כשאדם נותן צדקה מכספו הפרטי, הוא מקשר את כל כספו עם הקב"ה.

הרי לנו שהמצוות הן למעשה חוטים שמקשרים את העולם עם הקב"ה, ואם-כן בשעה שיהודי רואה חוטים תולים בבגד [?] הריהו נזכר בכל המצוות שכל מטרתן היא למעשה לקשר ולחבר את הקב"ה והעולם.

החוצפה כנגד ניסיונות

אבל כדי להכניס את החוט לתוך הבד או לכל דבר אחר, יש לעשות חור בבד, ובשביל לעשות את החור משתמשים במחט, המחט הוא חד ועם חודו של המחט עושים חור בחתיכת הבד וכך ניתן להשחיל את החוט לתוכו. אומר הרבי: היהודי הוא "המחט" ותפקידו לעשות "חור" בעולם הזה הגשמי והחומרי כדי להשחיל את המצווה בתוכו. העולם מצד עצמו לא מוכן כל כך לקבל את המצווה, והמחט צריכה להיות חדה ודוקרנית כדי להצליח להשחיל מצוה לתוככי העולם החומרי.

זוהו אפוא הטעם מדוע יהודים הם דוקרניים ויש להם הרבה "חוצפה", כי בלעדי זה הם לעולם לא היו מצליחים להשחיל מצוה לתוך חיי העולם הזה הגשמי² כדי להחזיק מעמד בתור יהודי חייבים קצת חוצפה. למשל, אנשים רבים מתביישים לקבוע מזוזה על דלת המשרד שלהם, שכן עוברים שם הרבה עובדים והם עלולים להתחיל לשאול שאלות וקושיות ולא יהיו לו תשובות עבורם וכו', ולכן הוא מעדיף לא לקבוע מזוזה וחסל.

או הרבה פעמים אנשים משתתפים במסיבה שהאוכל המוגש במקום אינו כשר, והם כמובן לא רוצים לאכול אוכל לא כשר, אך מאידך הם לא רוצים לעורר בלגן, לכן הם אומרים שהם צמחוניים או אלרגיים לאוכל הזה, הם על דיאטה מיוחדת שאסור להם לאכול את זה, או שהם רק לפני רגע כבר אכלו וכו'.

יהודי זקוק אפוא ל'חוצפה' רבה כדי להצליח לשרוד את כל הניסיונות, ולכן היהודים כולם הם 'סאברעס'³ הם המחט שמחבר את העולם עם הקב"ה. נכון שמפעם לפעם הם דוקרים גם את עצמם, אבל בלעדי זה הם לא היו מחזיקים מעמד. "כולנו סאברעס". (ראה בכ"ז התוועדויות תשמ"ט ח"ד ע' 183 ואילך).